

Anestesiologian ja tehohoidon erikoisalan tutkimus – kriisissäkö?

Anestesiologian ja tehohoidon tutkimus Suomessa käynnistyi aluksi lähinnä farmakologian ja fysiologian yksikköjen suosijissa. Erikoisalamme laajentuessa syntyi myös puhtaasti anestesiologista tutkimusta, mutta farmakologian ja fysiologian oppiaineiden voimakas vaikutus näkyy alamme tutkimuksessa edelleen. Se onkin luontevaa, sillä anestesiologian ja tehohoidon lääkärit pyrkivät työssään ylläpitämään elimistön omia homeostaattisia mekanismeja vaikuttamalla fysiologisiin ilmiöihin farmakologisesti.

Aikojen kuluessa tutkimussuuntaukset ovat vaihdelleet melko paljon, ja myös tutkimustyön tekijöitä on ollut tarjolla vaihtelevia määriä. Anestesia- ja tehohoidon kysyntä ja tarjonta on epäilemättä vaikuttanut suuresti halukkuuteen ryhtyä tekemään väitöskirjaa tai tavoitella dosentuuria. Viime vuosina on ollut pulaa anestesiologian ja tehohoidon lääkäreistä, ja olen usein kuullut keskusteltavan vähentyneestä halukkuudesta ryhtyä väitöskirjaprojekteihin. Myös dosenttipula on ollut yleisenä huolenaiheena lähinnä yliopistollisissa sairaaloissa. Yliopistollisissa sairaaloissa dosenttuuri on pätevyysvaatimuksena ylilääkärin, osastonylilääkärin ja yleensä myös apulaisyllilääkärin virkoihin. Jos muodollisesti päteviä hakijoita ei ole tarjolla, joudutaan eritasoisia ylilääkärin virkoja hoitamaan määräaikaikaisilla sijaisilla, mikä pitkällä tähtäyksellä on hankalaa ja vaikeuttaa alan pitkäjänteistä kehittämistä.

Suurin osa alamme tämänhetkisistä tohtoreista, dosenteista ja professoreista on tottunut siihen, että tutkimustyötä tehdään paitsi työaikana myös työajan ulkopuolella iltaisin ja viikonloppuisin. Nuorempi tutkijasukupolvi on – aiheellisesti – esittänyt vaatimuksia, että tutkijoiden pitäisi voida viettää tutkimustyön tekemisen ohella muuten ”normaalia” elämää. Pitäisi olla aikaa perheelle ja viettää vapaa-aikaa.

Anestesiologian ja tehohoidon erikoisalan tutkimus on suuntautunut pääosin anestesiologiaan, tehohoitoon, ensihoitoon ja kivunhoitoon. Tutkimustyön rahoitus on osoittautunut monella tavoin ongelmalliseksi. Alamme tutkijat eivät useinkaan tutki sellaisia suuria kansanterveydellisiä ongelmia, joista kansa ja rahoittajat olisivat kiinnostuneita. Sen seurauksena rahoituksen saaminen tutkimusprojekteihin voi olla erittäin vaikeaa. Oltuani nyt muutaman vuoden professorina Turussa voin ”paljastaa”, että minun ohjaamissani väitöskirjaprojekteissa tehdään tällä hetkellä tutkimustyötä niin pienellä budjetilla, että ainakaan kansainvälisissä ympyröissä en tohdi edes mainita summia. Tilanne lienee samantapainen useimmilla muillakin alamme tutkijoilla.

Jos tutkimuksemme eivät saa rahoitusta, tutkimmeko siis asioita, joita ei pitäisikään tutkia? Onko esimerkiksi potilaiden nukuttamisesta ja puuduttamisesta tullut niin turvallista, että kaikki tutkimukseen suunnatut resurssit ovat turhia? Ollessani itsekin anestesiologian ja tehohoidon tutkija olen tietysti jäävi ottamaan asiaan kantaa kovinkaan objektiivisesti. Ehdottoman henkilökohdainen mielipiteeni on kuitenkin se, että jatkuva tutkimustyö kaikilla lääketieteen erikoisaloilla on välttämätöntä. Jos emme tutki mitään, jäämme jälkeen muiden erikoisalojen kehityksestä. Jos lopetamme asioiden tutkimisen, meille jää myös ikuisiksi arvoitukseksi, mitä olisimme ehkä voineet löytää tai keksiä, mikäli olisimme olleet aktiivisia.

Mitä meidän pitäisi tehdä, jotta anestesiologian, tehohoidon, kivunhoidon ja ensihoidon tutkimus erikoisalamme sisällä kukoistaisi? Minusta meidän on tartuttava sekä kunnianhimoisiin projekteihin, joissa selvitetään esimerkiksi yleisanestesian ja kivun mekanismeja, mutta myös pienempiin kokonaisuuksiin, joissa pyritään vaikkapa parantamaan

perioperatiivisen hoidon tasoa. Jotta kaikki tämä olisi mahdollista, meidän tulee olla hyvin verkostuneita ja meidän tulee olla tietoisia siitä kaikesta, mitä ympärillämme tapahtuu.

Meillä Turussa on viime vuosina virinnyt innostunut tutkimusmyönteinen ilmapiiri. Käynnissä on tällä hetkellä noin 20 väitöskirjaprojektia. Olen tästä määrästä erittäin ylpeä ja toivon, että myönteinen ilmapiiri voidaan säilyttää. Uskon myös, että

keinot näiden kaikkien projektien rahoittamiseen löytyvät hyvän yhteistyön ja tehokkaan verkostoitumisen kautta. En usko, että anestesiologian ja tehohoidon erikoisalalla tehtävä tutkimus on sen suuremmassa kriisissä kuin koskaan aikaisemminkaan. Luovia ratkaisuja ja kovaa yritystä kuitenkin tarvitaan, jotta voimme säilyttää sen erittäin arvostetun aseman, mikä meillä on maailmalla anestesiologian ja tehohoidon tutkijoiden joukossa. □

Riitta Heino